

กองวิเทศสัมพันธ์
เลขรับที่ 0364
วันที่ 10 ก.พ. 2557
เวลา 15.18 น.

มหาวิทยาลัยมหิดล
เลขรับ 02309
วันที่ 10 ก.พ. 2557
เวลา 13.55 น.

ที่ กท ๐๓๑๗.๕/๑๓๐

3 กองวิเทศสัมพันธ์
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๓๑ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์สำคัญรายสัปดาห์

เรียน อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์สำคัญรายสัปดาห์ หัวข ๒๗ มกราคม - ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้จัดทำเอกสารวิเคราะห์สถานการณ์สำคัญรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๑๘/๕๗ หัวข ๒๗ มกราคม - ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ เรื่อง “แนวโน้มความมั่นคงโลก ปี ๒๐๑๔ : ผลสำรวจภัยคุกคามโลกและอันดับประเทศเสี่ยงละเมิดสิทธิมนุษยชน” รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย สรุปได้ดังนี้

๑. นับตั้งแต่สงครามกลางเมืองในซีเรียที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องให้เกิดการอพยพลี้ภัยจากการสู้รบเข้าไปในประเทศเพื่อนบ้านข้างเคียง รวมทั้งความรุนแรงในอัฟกานิสถานที่มีอย่างต่อเนื่องนำมาสู่การจัดลำดับความสำคัญของแนวโน้มความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น และส่งผลต่อการวางนโยบายของสหรัฐฯ ในปี ๒๐๑๔ โดยแบ่งเป็น ๓๐ สถานการณ์ ซึ่งความสำคัญระดับที่ ๑ นั้นมีความสำคัญทางยุทธศาสตร์และเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของสหรัฐฯ โดยตรง อาทิ การโจมตีจากผู้ก่อการร้ายต่อสหรัฐฯ ความรุนแรงในอัฟกานิสถาน วิกฤติเกาหลีเหนือ และการโจมตีทางทหารที่เกิดจากความล้มเหลวในการเจรจานิวเคลียร์อิหร่าน

๒. แนวโน้มความขัดแย้งระหว่างชาวพุทธและชาวมุสลิมโรฮิงญาในรัฐยะไข่ของเมียนมาร์ ความรุนแรงทางการเมืองในบังคลาเทศ และความตึงเครียดบริเวณชายแดนจีนและอินเดีย เป็นสถานการณ์ในเอเชียที่ถูกหยิบยกขึ้นมาเฝ้าระวังเป็นครั้งแรก แสดงให้เห็นว่าสหรัฐฯ ให้ความสำคัญต่อสถานการณ์ในเอเชียที่อาจกระทบต่อผลประโยชน์ของสหรัฐฯ มากขึ้น อีกทั้งแนวโน้มของความขัดแย้งใน ปี ๒๐๑๔ ยังส่งผลกระทบต่อด้านสิทธิมนุษยชนด้วย อาทิ กรณีในซีเรีย อียิปต์ เมียนมาร์ และบังคลาเทศ

๓. จากการจัดลำดับประเทศที่มีความเสี่ยงสูงในการละเมิดสิทธิมนุษยชน ๑๐ ลำดับ ได้แก่ ซีเรีย ชูแดน คองโก ปากีสถาน โซมาเลีย อัฟกานิสถาน อิรัก เมียนมาร์ เยเมน และ ไนจีเรีย ตามลำดับ ในขณะที่ไทยถูกจัดอยู่ในลำดับที่ ๔๘ ซึ่งการจัดความสำคัญของแนวโน้มความขัดแย้งและลำดับประเทศที่มีความเสี่ยงสูงในการละเมิดสิทธิมนุษยชน ชี้ให้เห็นทิศทางและแนวโน้มที่โลกให้ความสนใจ และสามารถนำกลับมาทบทวนการวางนโยบายและยุทธศาสตร์ในระดับชาติให้เกิดความชัดเจนได้มากยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาทราบ

ขอแสดงความนับถือ

พลตรี

(ไชยอนันต์ จันทคนานุรักษ์)

ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กองศึกษาวิจัยทางยุทธศาสตร์ ฯ

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๗๕ ๕๗๑๕

SSC Weekly Focus

บทความวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคงของประเทศไทยรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๑๘/๕๗ | ๒๗ มี.ค. - ๒ ก.พ.๕๗

แนวโน้มความมั่นคงโลก ปี ๒๐๑๔ : ผลสำรวจภัยคุกคามโลกและอันดับประเทศเสี่ยงละเมิดสิทธิมนุษยชน

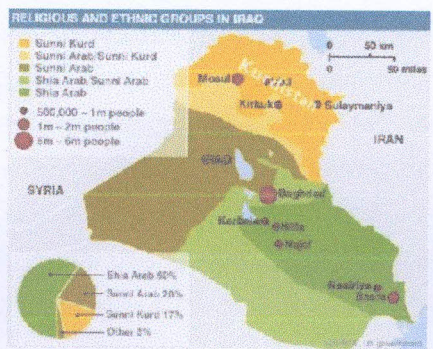
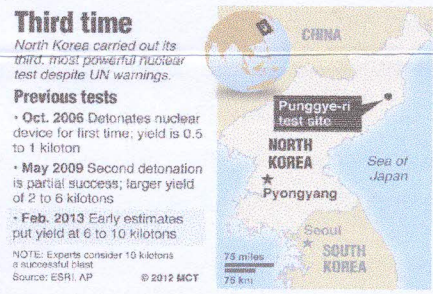
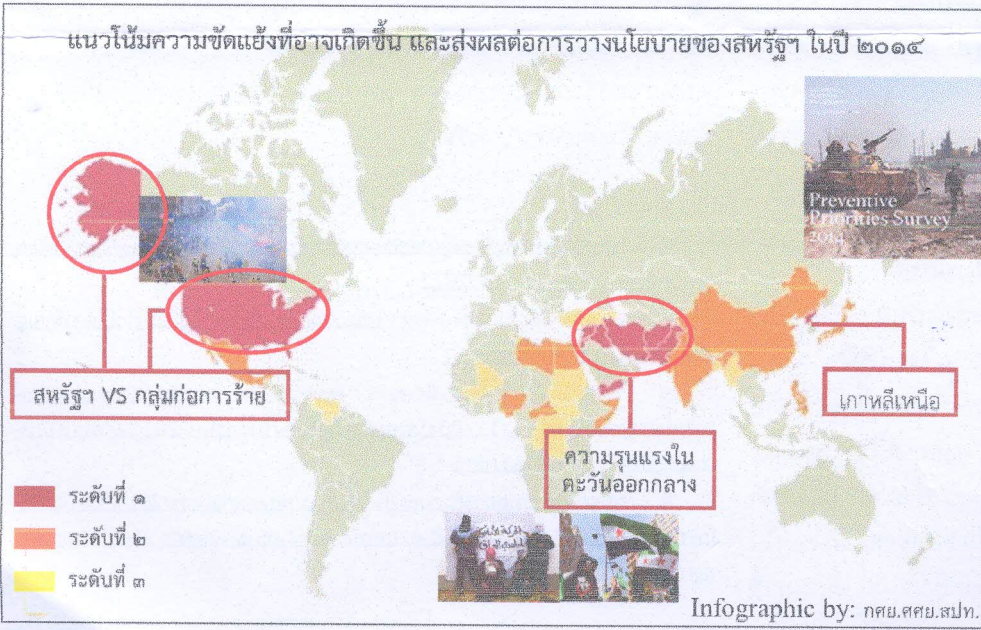
สหรัฐฯ มีการจัดลำดับความสำคัญของแนวโน้มความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น และส่งผลต่อการวางนโยบายของสหรัฐฯ ในปี ๒๐๑๔ โดยแบ่งเป็น ๓๐ สถานการณ์ เรียงตามความสำคัญใน ๓ ระดับ ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าความขัดแย้งที่รุนแรงระหว่างชาวพุทธและชาวมุสลิม โรฮิงญาในรัฐยะไข่ของเมียนมาร์ ความรุนแรงทางการเมืองในบังคลาเทศ และความตึงเครียดบริเวณชายแดนจีนและอินเดีย เป็นสถานการณ์ความขัดแย้งที่ถูกหยิบยกขึ้นมาพิจารณาเป็นครั้งแรก นอกจากนี้ แนวโน้มของความขัดแย้งในอนาคตจะเป็นประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อด้านสิทธิมนุษยชนอีกด้วย ...

นับตั้งแต่สงครามกลางเมืองในซีเรียที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องให้เกิดการอพยพพลัดถิ่นจากการสู้รบเข้าไปในประเทศเพื่อนบ้านข้างเคียง โดยตั้งแต่ปี ๒๐๑๑ มีชาวซีเรียอพยพเข้าไปในจอร์แดนกว่า ๕๕,๐๐๐ คน ส่งผลกระทบต่อด้านเศรษฐกิจและทำให้สูญเสียทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด ทั้งนี้ องค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) ประเมินว่าจอร์แดนจะต้องใช้งบประมาณกว่า ๕.๓ ล้านล้านดอลลาร์ ภายในปี ๒๐๑๔ เพื่อมาใช้ในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม รวมทั้งความรุนแรงในอัฟกานิสถานที่มีอย่างต่อเนื่อง ซึ่ง ๒ สถานการณ์ข้างต้น ทำให้สหรัฐฯ ต้องเสียทรัพยากรจำนวนมหาศาล นำมาสู่การจัดลำดับความสำคัญของแนวโน้มความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น และส่งผลต่อการวางนโยบายของสหรัฐฯ ในปี ๒๐๑๔ ทั้งนี้ จากการประเมินของ Center for Preventive Action, Council on Foreign Relations ที่ทำการสำรวจและสอบถามความคิดเห็นจากเจ้าหน้าที่รัฐบาล นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาประเมินสถานการณ์ และจัดลำดับความสำคัญของแนวโน้มความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในอีก ๑๒ เดือนข้างหน้า ที่ส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของสหรัฐฯ และการวาง

นโยบาย โดยแบ่งออกเป็น ๓๐ สถานการณ์ความขัดแย้ง เรียงตามความสำคัญใน ๓ ระดับ ดังนี้

ความสำคัญระดับที่ ๑ ซึ่งมีความสำคัญทางยุทธศาสตร์และเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของสหรัฐฯ โดยตรง ได้แก่

- ๑) การโจมตีจากผู้ก่อการร้ายต่อประเทศสหรัฐฯ และพันธมิตร
- ๒) การโจมตีระบบอินเทอร์เน็ต และโครงสร้างสาธารณูปโภคภายในประเทศ
- ๓) สงครามกลางเมืองในซีเรียที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่สหรัฐฯ มีขีดจำกัดในการแทรกแซงทางการทหาร
- ๔) ความรุนแรงในอัฟกานิสถาน ที่จะมีการเลือกตั้งในปี ๒๐๑๔ ในขณะที่สหรัฐฯ ได้ประกาศถอนทหารออกนอกพื้นที่ จึงอาจนำมาซึ่งความรุนแรงมากขึ้นได้
- ๕) เสถียรภาพทางการเมืองในปากีสถาน
- ๖) สงครามกลางเมืองในอิรัก ที่อาจมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นจากความขัดแย้งระหว่างนิกายซุนนีและชีอะห์

๗) วิกฤติเกาหลีเหนือ ที่อาจเกิดขึ้นได้จากการยั่วยุทางการทหาร เสถียรภาพทางการเมืองภายใน หรือการข่มขู่คุกคามว่าจะใช้ซีปนาจุก และอาวุธนิวเคลียร์

๘) การโจมตีทางทหารที่เกิดจากความล้มเหลวในการเจรจา นิวเคลียร์อิหร่าน

๙) การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มอัลเคด้าในคาบสมุทรอาหรับ (AQAP) ที่เกิดจากความไม่แน่นอนทางการเมืองของเยเมน และผลจากการดำเนินงานตามนโยบายต่อต้านการก่อการร้ายของสหรัฐฯ

๑๐) ความไร้เสถียรภาพทางการเมืองของจอร์แดน ที่ได้รับผลกระทบจากสงครามกลางเมืองในซีเรีย

ความสำคัญระดับที่ ๒ ซึ่งมีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ แต่ไม่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของสหรัฐฯ โดยตรง อาทิ ๑) การเผชิญหน้ากันระหว่างอินเดียและปากีสถานจากความขัดแย้งเรื่องพรมแดนแคชเมียร์ ๒) ความไร้เสถียรภาพทางการเมืองในลิเบีย ๓) ความรุนแรงในอัฟกานิสถานที่ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ๔) ความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ และทะเลจีนตะวันออก เป็นต้น

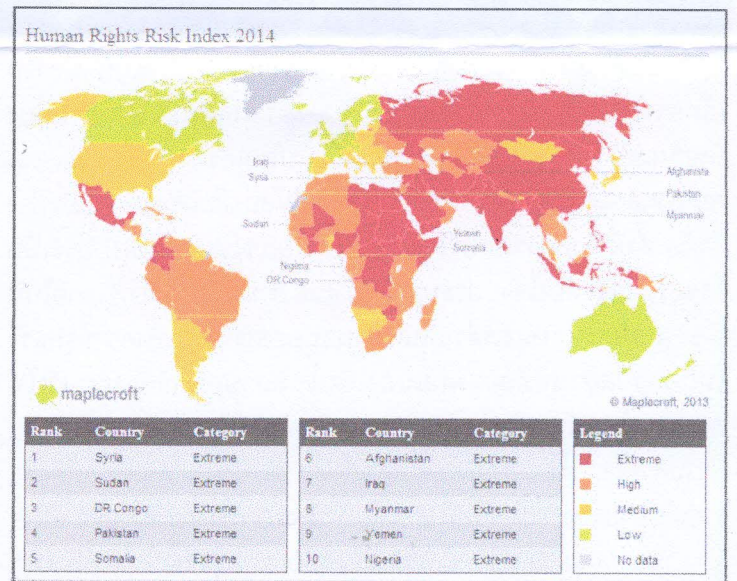
ความสำคัญระดับที่ ๓ ซึ่งเป็นความขัดแย้งในภูมิภาคไม่กระทบทางยุทธศาสตร์และผลประโยชน์โดยตรงของสหรัฐฯ อาทิ ๑) ความขัดแย้งทางการทหารในซูดาน ๒) ความรุนแรงระหว่างชาวพุทธและชาวมุสลิมโรฮิงญาในรัฐยะไข่ของเมียนมาร์ ๓) ความตึงเครียดบริเวณชายแดนจีนและอินเดีย ๔) ความรุนแรงทางการเมืองในบังคลาเทศ เป็นต้น

เป็นที่น่าสังเกตว่าแนวโน้มความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อการวางนโยบายของสหรัฐฯ ในปี ๒๐๑๔ พบว่ามีสถานการณ์ความขัดแย้งที่ถูกหยิบยกขึ้นมาเฝ้าระวังเป็นครั้งแรก ได้แก่ ความขัดแย้งที่รุนแรงระหว่างชาวพุทธและชาวมุสลิมโรฮิงญาในรัฐยะไข่ของเมียนมาร์ ความรุนแรงทางการเมืองในบังคลาเทศ และความตึงเครียดบริเวณชายแดนจีนและอินเดีย ทำให้เห็นได้ว่าแนวโน้มของความขัดแย้งในปี ๒๐๑๔ นอกจากเป็นเรื่องระหว่างรัฐกับรัฐแล้ว ยังเป็นเรื่องระหว่างรัฐกับประชาชน และระหว่างประชาชนกับประชาชน ซึ่งเป็นประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อด้านสิทธิมนุษยชนด้วย อาทิ กรณีในซีเรีย อัฟกานิสถาน และบังคลาเทศ นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นว่าสหรัฐฯ ได้ให้ความสำคัญต่อสถานการณ์ในเอเชียที่อาจกระทบต่อผลประโยชน์ของสหรัฐฯ มากขึ้นอีกด้วย

แนวโน้มความขัดแย้งและผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน

แนวโน้มความขัดแย้งที่รุนแรงยังได้สอดคล้องกับการจัดลำดับประเทศที่มีความเสี่ยงสูงในการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยบริษัท มาเปิลครอฟท์ (Maplecroft) พบว่ามีจำนวนประเทศที่มีความเสี่ยงจากเดิม ๒๐ ประเทศ เมื่อปี ๒๐๐๘ เพิ่มขึ้นมาเป็น ๓๔ ประเทศ ในปี ๒๐๑๔ ซึ่งใน Human Rights Risk Atlas ได้เรียงลำดับ ๑๐ ประเทศ ที่มีความเสี่ยงสูงในการละเมิดสิทธิมนุษยชน ได้แก่ ๑) ซีเรีย ๒) ซูดาน ๓) คองโก ๔) ปากีสถาน ๕) โซมาเลีย ๖) อัฟกานิสถาน ๗) อิรัก ๘) เมียนมาร์

๙) เยเมน และ ๑๐) ไนจีเรีย ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นประเทศที่อยู่ใน ๑๐ ลำดับแรก เป็นกลุ่มประเทศแถบแอฟริกาและตะวันออกกลางที่มีความขัดแย้งและความรุนแรงทางการเมืองได้ส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน ในขณะที่ประเทศแถบเอเชียชั้น ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่สิทธิของแรงงานที่ยังมีสภาพการทำงานที่เลวร้าย เสี่ยงต่อสุขภาพและความปลอดภัย อัตราค่าแรงต่ำ ขาดมาตรฐานที่บังคับใช้เพื่อป้องกันอันตรายต่อชีวิตของแรงงาน และการกำกับดูแลกิจการที่อ่อนแอ มีการทุจริตในระดับสูง เห็นได้จากเหตุการณ์เมื่อ เม.ย.๒๐๑๓ ที่เกิดการถล่มของโรงงาน รานา พลาลาซ่า ในบังคลาเทศ (ลำดับที่ ๑๗) ทำให้มีแรงงานเสียชีวิตกว่า ๑,๑๐๐ คน และมีเหตุการณ์ที่เกิดคล้ายกันในอีกหลายประเทศ อาทิ ปากีสถาน และกัมพูชา (ลำดับที่ ๕๐) ในขณะที่ไทยถูกจัดอยู่ในลำดับที่ ๔๘

บทส่งท้าย: การจัดความสำคัญของแนวโน้มความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งการจัดลำดับประเทศที่มีความเสี่ยงสูงในการละเมิดสิทธิมนุษยชน ได้ชี้ให้เห็นทิศทางและแนวโน้มที่โลกให้ความสนใจ ทำให้เห็นสถานะของประเทศที่เราอยู่ตรงไหน มีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร เรื่องใดที่เราควรดำเนินการแก้ไข และสามารถนำกลับมาทบทวนการวางนโยบายและยุทธศาสตร์ในระดับชาติให้เกิดความชัดเจนได้มากยิ่งขึ้น ...

- ข้อมูลอ้างอิง
- <http://www.cfr.org/peace-conflict-and-human-rights/preventive-priorities-survey-2014/p32072>
  - Global Conflict Tracker . <http://www.cfr.org/global/global-conflict-tracker/p32137/#/?marker=-1>
  - The 10 Worst Countries For Human Rights. http://www.huffingtonpost.com/2013/12/03/human-rights-risk-atlas-2014-violations-maplecroft_n_4374133.html
  - <http://maplecroft.com/portfolio/new-analysis/2013/12/04/70-increase-countries-identified-extreme-risk-human-rights-2008-bhuman-rights-risk-atlas-2014b/>